

PLANA VDELINGEN INFORMERER

Om avgjørelser og veiledende uttalelser m.v. vedrørende plan- og bygningsloven til kommuner, fylkeskommuner og fylkesmenn

INNHold:

1. Godkjenningsbrev for Opplands fylkesdelplan for å styrke høyere utdanning, videregående opplæring, forskning og utvikling.
2. Reguleringsformål og reguleringsbestemmelser etter plan- og bygningsloven.
3. Statlige og fylkeskommunale myndigheters oversikt over frister ved kommunal planlegging.
4. Prosjekt om fysiske miljøkvaliteter.
5. Om kommuneplanens arealdel og utløpet av midlertidig plankrav etter plan- og bygningsloven § 117 den 1. juli 1991.

1. GODKJENNING AV FYLKESDELPLAN FOR OPPLAND

I kgl.res. av 16. mars 1990 ble Miljøverndepartementet gitt hjemmel til å godkjenne fylkesdelplaner. Her følger godkjenningsbrev for Opplands fylkesdelplan for å styrke høyere utdanning, videregående opplæring, forskning og utvikling. Dette er første gang en fylkesdelplan blir godkjent av Miljøverndepartementet i medhold av denne kongelige resolusjonen. Retningslinjer for sentral behandling av fylkesdelplaner vil bli sendt ut i løpet av våren. Her følger godkjenningsbrevet til orientering:

"GODKJENNING AV FYLKESDELPLAN FOR OPPLAND VEDRØRENDE MÅL OG HANDLINGSPROGRAM FOR UTVIKLING AV UTDANNINGS- OG KOMPETANSESEKTOREN

Vi viser til brev fra Oppland fylkeskommune av 2.mai 1989.

Vedtak:

Miljøverndepartementet godkjenner i medhold av plan- og bygningslovens § 19-4 og kgl.res. av 16. mars 1990 fylkesdelplanen "Mål og handlingsprogram for utvikling av utdannings- kompetansesektoren i Oppland", som vedtatt av fylkestinget 14. mars 1989, med de merknader og forbehold som er nevnt nedenfor.

Bakgrunn og merknader:

Fylkesdelplanen har blitt utarbeidet som del av Oppland fylkesplans strategi for å nærme seg kunnskapssamfunnet. Strategien innebærer stedsutvikling og kunnskapsutvikling. Fylkesdelplanen er et bidrag til å fremme kunnskapsutviklingen, og omfatter videregående opplæring, høyere utdanning og FoU-sektoren.

Miljøverndepartementet har etter behandling i det interdepartementale samordningsutvalget for ressursforvaltning, miljøspørsmål og regional planlegging og i særlig samråd med Undervisnings- og forskningsdepartementet, Kommunaldepartementet og Næringsdepartementet, følgende merknader til fylkesdelplanen som ble vedtatt av fylkestinget i Oppland 14. mars 1989:

Miljøverndepartementet ser positivt på at Oppland utarbeider en fylkesdelplan som gir mer samordnete mål og tiltak for den offentlige innsatsen for utvikling av kompetansesektoren i fylket. En er enig i den sterke vektleggingen i planen på samarbeid på tvers av sektorer og fylkesgrenser, og av styrket kontakt mellom FoU i privat og offentlig regi. Det er viktig at FoU-aktiviteten dekker næringslivets behov, og at næringslivet bidrar til å finansiere aktiviteten. Sentrale problemstillinger bør utformes i samarbeid mellom næringsliv og forskningsinstitusjoner/offentlige instanser.

Det er viktig at fylkesdelplanen systematisk følges opp i forpliktende samarbeid mellom berørte parter. Målene i fylkesdelplanen gis ny vurdering ved framtidige hovedrevisjoner av fylkesplanen.

Handlingsplanen bygger på en noe snever avgrensning av kompetansebegrepet. Det vil være naturlig å inkludere utvikling av hele voksenopplæringen, som fylkeskommunen etter voksenopplæringsloven har ansvaret for. Departementet vil anbefale at planen suppleres med handlingspunkter for etterutdanning, opplysningsorganisasjonenes virksomhet, opplæring av særlig målgrupper, spesialundervisning m.v. Planen bør også ta hensyn til et forventet nivå på arbeidsmarkedsopplæringen.

Det er en svakhet ved handlingsprogrammet at foreslåtte tiltak både er generelt formulert og mangler kostnadsvurdering og prioritering. I den videre konkretisering bør en legge til grunn den nåværende ressurstilgangen fra sentrale myndigheter, og at tiltakene innarbeides i sektorenes langtidsbudsjetter.

Endringer i studietilbudene i fylket må ses i sammenheng med nasjonale behov for høyere utdanning og forskning. Det regionale FoU-systemet vil derfor nå bli vurdert av regionale samordningsgrupper, som varslet i Stortingsmelding nr. 28 (1988-89) Om forskning. Disse gruppene skal ta stilling til samvirke på tvers av fylkesgrensene, og forutsettes å fremme forslag om reduksjon i antall selvstendige forskningsinstitusjoner i regionen."

2. OM REGULERINGSFORMÅL OG REGULERINGSBESTEMMELSER ETTER PLAN- OG BYGNINGSLOVEN

I et brev fra Miljøverndepartementet til en kommune sies det følgende om reguleringsbestemmelser og reguleringsformål:

"Det som skal fastsettes i reguleringsbestemmelser i tilknytning til reguleringsplan, må ligge innenfor rammen av bestemmelsene i plan- og bygningsloven. En kan således ikke legge andre begrensninger på grunneierens arealbruk innenfor områdene regulert til friluftsområde og landbruksområde enn det som følger av lovverket og reguleringsformålet.

I et område som er regulert til landbruksområde kan det i reguleringsbestemmelser ikke legges restriksjoner på landbruksdriften av hensyn til friluftslivet.

I et område regulert til friluftsmål, kan en derimot legge restriksjoner på driften av landbruksområder av hensyn til friluftinteressene.

Områder vist som masseuttak og fornminne bør reguleres som spesialområde til disse formål, jf. § 25 nr. 6.

Plan- og bygningsloven er ikke til hinder for at kommunen og grunneieren seg i mellom fritt avtaler ordninger de finner hensiktsmessige. Slike ordninger må imidlertid framstå som avtaler mellom to parter og kan ikke bygges på plan- og bygningsloven. De kan derfor heller ikke gjøres til en del av reguleringsbestemmelsene til planen eller hindre framtidig regulering."

3. OVERSITTELSE AV FRISTER

På spørsmål fra en kommune har Miljøverndepartementet uttalt følgende om hvilken betydning det har at statlige og fylkeskommunale myndigheter oversitter frister ved arbeidet med kommunale planer:

"Slike frister for uttalelse vil være aktuelle ved både kommune-, regulerings- og bebyggelsesplan. Etter § 20-5 andre ledd må fristen ved kommuneplanbehandlingen ikke være kortere enn 30 dager. Dersom planene er meget omfattende eller legges ut i ferietiden, vil en 30 dagersfrist i regelen være for kort. For regulerings- og bebyggelsesplan gjelder samme frist, jf. § 27-1 nr. 2 og § 28-2 fjerde ledd. Alle de tre planformene behandles derfor under ett.

Utgangspunktet er at offentlige organer og kommunen har samarbeidsplikt i planarbeidet, jf. bl.a. plan- og bygningsloven § 9-3 og § 10-1 tredje ledd. Men reglene om rett til å uttale seg og eventuelt komme med innsigelser er også en rett de statlige fagmyndigheter har for å kunne ivareta de oppgaver de er satt til å utøve. Det er i de statlige sektormyndigheters interesse at deres syn blir tatt hensyn til så tidlig som mulig i planprosessen. Men først og fremst er det kommunen, som planmyndighet, som har interesse i at konflikter blir løst under planprosessen slik at man slipper den forsinkelse innsigelsesomgangen medfører.

1. Kan kommunen se bort fra uttalelser fra offentlige myndigheter som er kommet inn etter fristen?

Det er klart at en frist for uttalelse fra en statlig fagmyndighet ikke har noen ugyldighetsvirkning. Kommunen er ikke forhindret fra å ta hensyn til en uttalelse som kommer inn etter at fristen er løpt ut. Fristen er først og fremst ment som en oppfordring til å komme med uttalelser innen et gitt tidspunkt for å sikre framdriften i planen.

Også det statlige fagorgan vil ha fordel av at deres synspunkter blir fremmet så tidlig i planprosessen som mulig. Derfor er det viktig at de organer som får oppfordring fra kommunen om å komme med innspill, hevder sine interesser snarest mulig. I mange tilfelle vil det ha vært kontakt mellom den offentlige myndighet og kommunen allerede før planen sendes ut til uttalelse. Planen er derfor ofte kjent på forhånd og fristen kommunen setter bør det derfor være mulig å overholde. Alminnelig god forvaltningskikk tilsier at man søker kommunen om fristforlengelse når det er nødvendig. Dette kan f.eks. være aktuelt når man må foreta befaringsarbeid på bar mark for å kunne avgi uttalelse.

2. Taper de statlige og fylkeskommunale organer sin rett til å fremme innsigelse til planen dersom fristen for å uttale seg om planen oversittes?

Dette spørsmålet må besvares med nei. Selv om det etter loven foreligger en klar samarbeidsplikt, er det ikke åpnet for sanksjoner av denne typen. Målet er å få en best mulig plan gjennom samordning av statlige, fylkeskommunale og kommunale interesser i planarbeidet og dermed gi saklig grunnlag for vedtak om bruk og vern av ressurser og om utbygging.

Men offentlige organer kan ikke unødig trenere saken av f.eks. bemanningsmessige grunner og på den måten ekskludere kommunens egengodkjenningsmyndighet i plansaker. Dersom kommunen forgjeves har etterlyst uttalelse, bør fylkesmannen kontaktes for å få fart i saken."

4. FYSISKE MILJØKVALITETER

Planavdelingen har satt igang et arbeide der det skal fokuseres på fysiske miljøkvaliteter og utforming av gode redskaper for fysisk miljøutforming.

Fysiske miljøkvaliteter er et prioritert innsatsområde for Planavdelingen. For å legge opp et handlingsprogram for arbeidet er det, opprettet en arbeidsgruppe på dette feltet. Kontaktperson er avdelingsarkitekt Liv Eli Rønning. Gruppen skal i første rekke se på aktuelle problemstillinger innenfor dette feltet og legge grunnlag for utvikling av virkemidler og veiledningsmateriale som kan brukes for å fremme hensynet til de fysiske miljøkvaliteter i planleggingen.

5. AREALDELEN AV KOMMUNEPLANEN

Med virkning fra 1. juli 1991 vil forskrift om midlertidig plankrav etter plan- og bygningsloven (PBL) ikke lenger ha rettsvirkning. Det er derfor viktig at kommuner som ennå ikke har vedtatt arealdel av kommuneplanen forserer dette arbeidet, slik at planen foreligger ferdig innen nevnte tidspunkt.

Dersom kommunene ikke makter dette, har man bare begrenset styring med arealdisponeringen etter PBL. I tilfelle manglende lovhjemmel for å hindre et uønsket tiltak, kan kommunen likevel beslutte at området skal reguleres og nedlegge midlertidig bygge- og deleforbud etter PBL § 33.

Med hilsen

Jan Sandal
Jan Sandal e.f.
ekspedisjonssjef

Rasmus Fosmark
Rasmus Fosmark

